

9.3.2016

Lausunto UaV:lle valtioneuvoston kehityspoliittisesta selonteosta VNS 1/2016 vp.

Puolueiden kansainvälinen demokratiayhteistyö – Demo ry kiittää UaV:a mahdollisuudesta lausua valtioneuvoston kehityspoliittisesta selonteosta VNS 1/2016 vp.

Tärkeimmät huomiomme ovat:

1. Selonteossa nostetaan ansiokkaasti yhteiskuntien demokraattisuus ja poliittisten instituutioiden vahvistaminen yhdeksi painopistealueeksi
2. Selonteko sivuuttaa poliittisten puolueiden merkityksen, mikä on vahingollista, sillä ne ovat lopulta vastuussa kaikista kehitystuloksista ja kansalaisten hyvinvoinnista
3. Painopistealueita ei ole otettu huomioon määrärahojen kohdentamisessa ja tuen merkittävä leikkaaminen tai lopettaminen keskeisiltä demokratiaan keskittyviltä toimijoilta estää Suomea saavuttamasta painopisteelle asetetut tavoitteet
4. Kustannustehokkain kehitysyhteistyö auttaa kumppanimaiden poliittisia toimijoita tekemään vastuullista, vakautta edistävää, kestävän kehityksen periaatteet huomioivaa ja jokaista kansalaista hyödyttävää politiikkaa. Poliittisten toimijoiden vastuuta ja niille annettavaa tukea tulee korostaa
5. Johdonmukainen, moniarvoista demokratiaa tukeva kehityspolitiikka edistää rauhaa, vakautta ja kestävää talouskehitystä

Painopistealueena demokraattisuus – poliittisten järjestelmien vastuu selkeytettävä

Valtioneuvoston kehityspoliittisessa selonteossa nostetaan ansiokkaasti yhteiskuntien demokraattisuuden ja toimivuuden edistäminen yhdeksi Suomen kehityspolitiikan painopistealueeksi. Erityiseksi tavoitteeksi on lisäksi kirjattu “poliittisten instituutioiden demokraattisuus on vahvistunut ja kansalaisten yhdenvertaiset mahdollisuudet vaikuttaa poliittiseen päätöksentekoon ovat parantuneet”.

Tavoite on oikea, sillä poliittiset instituutiot, käytännössä puolueet ja niiden muodostama parlamentti ja hallitus, ovat avainasemassa kestävien kehitystulosten saavuttamisessa. Puolueet ovat myös kanava kansalaisten tasa-arvoiselle osallistumiselle itseään koskevaan päätöksentekoon ja siten vastuullisia poliittisten oikeuksien toteutumisessa.

Pelkkä kansalaisyhteiskunnan tukeminen ei riitä, vaan **tukea on rohkeasti suunnattava puolueille ja parlamenteille**. Puolueilla on tehtäviä, joita mikään muu taho ei voi ottaa hoitaakseen. Ne ovat lisäksi

avainasemassa esimerkiksi naisten poliittisen osallistumisen suhteen, millä on taas tutkitusti merkittävä myönteinen vaikutus erityisesti sosiaalipolitiikkaan.

Kehityspoliittinen selonteko painottaa valtioiden omistajuutta omasta kehityksestään kaikilla sektoreilla. Vastuu kehitystuloksista on kumppanimaiden poliittisilla järjestelmillä. Niiden suoran tukemisen lisäksi on tärkeää miettiä sitä, kuinka puolueiden ja poliitikkojen rooli otetaan huomioon kaikessa Suomen kehitysyhteistyössä poliittisen järjestelmän omistajuutta korostaen.

On siis varsin harmillista – ja jopa vahingollista – että puolueita, niiden rooleja ja vastuita ei mainita selonteossa. Kustannustehokkain kehitysyhteistyö auttaa kumppanimaiden poliittisia toimijoita tekemään vastuullista, kestävän kehityksen periaatteet huomioivaa ja jokaista kansalaista hyödyttävää politiikkaa.

Määrärahoja kohdennettu epäjohtonmukaisesti

On huolestuttavaa, että vähentyneiden resurssien kohdentamisessa ei ole otettu huomioon selonteon esittämiä painopistealueita. Resurssit demokraattiset ja toimivat yhteiskunnat -painopistealueeseen ja erityisesti sen poliittisiin instituutioihin keskittyvään työhön ovat erittäin vähäiset. **Suomi on lopettamassa tuen hallitustenväliselle International Institute for Democracy and Electoral Assistancelle (IDEA) kokonaan, tiputtamassa YK:n kehitysohjelman (UNDP) tuen minimiin sekä leikannut 43 % ainoan suomalaisen demokratiaan keskittyvän kehitystoimijan eli Demo ry:n valtionavusta.**

UNDP:n työ keskittyy tukemaan valtioiden perusrakenteita, ja on myös huomattava, että monen muun YK-järjestön (ml. UN Women, UNICEF) työ perustuu UNDP:n luomille rakenteille. On vaikea nähdä, miten Suomi pystyy säilyttämään arvovaltansa ja selonteon korostaman vaikuttavuutensa em. järjestöissä, kun leikkausten kohdentamisen myötä esimerkiksi mahdollisesti menetetään puheenjohtajuusvuoro International IDEAssa (International Institute for Democracy and Electoral Assistance).

Demon työ on hyvä esimerkki kustannustehokkaasta työstä, jolla on esimerkiksi tuettu Tansanian poliittisia naisjärjestöjä saavuttamaan kirjaus poliittisesta tasa-arvosta uuteen perustuslakiluonnokseen sekä edesautettu pitämään Nepalín nykyhistorian väkivallattomimmat vaalit. **Leikkausten lisäksi tuleva 5 % omarahoitusvaatimus on vaarantamassa puolueiden oman ja siksi ainutlaatuisen Demon toimintamahdollisuudet kokonaan.** Ulkoasiainministeriön tämänhetkisen linjauksen mukaan omarahoitukseksi ei kelpaa hollantilaisen kumppanijärjestön Demon osuutta merkittävästi suurempi rahallinen panostus näiden yhteisiin hankkeisiin.

Kehityspolitiikalla voidaan edistää rauhaa ja estää pakolaisuutta

Johdonmukainen, valtioiden demokraattisia perusrakenteita tukeva kehityspolitiikka edistää rauhaa ja vakautta. Moniäänisissä demokratioissa konflikteja hallitaan puoluepolitiikan keinoin. Demokratiat eivät sodi keskenään, niillä on parempi valmius luonnonkatastrofeista ja ilmastonmuutoksen seurauksista selviämiseen ja niissä kehityksen hyödyt jakautuvat kaikille kansalaisille.

Kehittyvien maiden vakaa ja ennustettava toimintaympäristö on edellytys myös ulkomaiselle liiketoiminnalle. Esimerkiksi luonnonvarasektorilla poliittisen järjestelmän kyvykkyys ja sen onnistuminen valvontatehtävässään hallitusta ja yksityistä sektoria kohtaan, ovat ensiarvoisen tärkeitä asioita yhteiskunnallisen vakauden ja osallistavan kasvun näkökulmista.

Kaikkien Suomen kehityspolitiikan painopistealueiden tuloksellisuus riippuu pitkälti paikallisen poliittisen järjestelmän vakaudesta ja kyvystä tehdä kaikkien kansalaisten, ympäristön ja talouden näkökulmat huomioonottavia päätöksiä. Siksi Suomen tärkein panos kehityspolitiikassa olisi tarjota vahvaa tukea demokraattisen politiikan edistämislle.

Lisätietoja:

Anu Juvonen

vs. toiminnanjohtaja

Puolueiden kansainvälinen demokratiaysteistyö – Demo

[anu.juvonen\(at\)demofinland.org](mailto:anu.juvonen(at)demofinland.org)

+358 41 5283 483